

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului Banu Gheorghe, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, în cauza penală privind-l pe

Banu Gheorghe XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.03.2015 – 17.10.2016;

Instanța de apel: 11.12.2017 – 28.03.2018;

Instanța de recurs: 19.06.2018 – 23.10.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 17 octombrie 2016, Banu Gheorghe a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Banu Gheorghe, locuind împreună cu tatăl său Banu Ivan, a.n. XXXXX, pe adresa XXXXX, satul XXXXX, manifestând o vădită lipsă de stimă și respect față de tatăl său, profitând de faptul că acesta este neputincios față de el atât din punct de vedere fizic, cât și psihologic, o perioadă îndelungată de timp își înjosește tatăl său, numindu-l cu cuvinte necenzurate. Tot el, acționând sub diferite motive provoacă certuri neîntemeiate. Astfel, la data de 09.04.2014, aproximativ la ora 22.00, Banu Gheorghe, afându-se la domiciliul său pe adresa indicată supra, unde locuiește împreună cu părinții săi Banu Ivan și Banu Pelagheia, din motive necunoscute a iscat un conflict, în rezultatul căruia l-a numit pe tatăl său Banu Ivan cu cuvinte necenzurate, înjosindu-i ultimului demnitatea și pricinuindu-i suferințe psihice și dureri fizice precum și vătămări corporale grave, exprimate prin traumatism toracic închis sub formă de fractură de coaste 3-10 pe stânga pe linia axilară cu deplăsări, complicate cu un pneumotorace pe stînga și emfizem subcutunat

masiv, adică vătămări care sunt periculoase pentru viață /raportul de expertiză medico-legală nr.154-D din 29.04.2014/.

Astfel, inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, *violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, manifestată fizic prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Banu Gheorghe, care în motivare invocă, că nu este de acord cu sentința instanței de fond, deoarece nu a comis infracțiunea dată, deși instanța de fond l-a recunoscut vinovat indicând că a recunoscut vina stabilindu-i o pedeapsă sub formă de 6 ani închisoare, solicitând rejudecarea cauzei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018 a fost respins ca depus peste termen apelul declarat de inculpat, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, conform materialelor cauzei, în ședința judiciară din 17.10.2016, când a fost pronunțată sentința instanței de fond, inculpatul Banu Gheorghe nu a fost prezent, prin încheierea Judecătoriei Bălți din 03.06.2015 fiind dispusă schimbarea măsurii preventive în privința inculpatului Banu Gheorghe din obligare de nepărsire a țării în arest preventiv pe un termen de 30 zile, din data reținerii, cu anunțarea în căutare, interesele inculpatului în ședința de judecată fiind reprezentate de avocatul Duca Denis, fiind pronunțată sentința motivată la 17.10.2016 (f.d.187-188).

Instanța de apel a indicat că potrivit materialelor cauzei penale, la fel se constată că inculpatului Banu Gheorghe i-a fost adusă la cunoștință sentința Judecătoriei Bălți din 17.10.2016 la data de 15.06.2017, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 15.06.2017 și prin recipisa anexată la materialele cauzei, din care rezultă că inculpatul Banu Gheorghe a primit sentința instanței de fond, dar a refuzat să semneze recipisa respectivă în confirmarea faptului primirii copiei sentinței (f. d. 207-208), totodată inculpatului fiindu-i expediată copia sentinței și la penitenciar la data de 19.06.2017.

La fel, după cum rezultă din materialele cauzei (f. d. 194) a fost dispusă executarea sentinței după rămânerea definitivă a sentinței. Potrivit dispoziției de executare sentința Judecătoriei Bălți din 17.10.2016 a devenit definitivă la data de 02.11.2016.

Ulterior inculpatul Banu Gheorghe a solicitat copia sentinței, fiindu-i expediată la 07.11.2017.

Totodată apelul a fost declarat de către inculpatul Banu Gheorghe tocmai la 04.12.2017 potrivit înregistrării la Curtea de Apel Bălți, fiind prezentat plicul fără careva ștampilă, care conținea două apeluri, unul cu data indicată de inculpat de 29.06.2017, altul cu data de 19.10.2017, anexate la materialele cauzei (f. d. 222-224), cu depășirea evidentă a termenului de atac.

Instanța de apel a indicat, că în aceste condiții invocarea de către inculpat că el nu ar fi știut despre emiterea sentinței nu a putut fi reținută, deoarece ultimul *a primit* copia sentinței la data de 15.06.2017, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței judiciare când inculpatul a fost adus în fața instanței, cât și recipisa anexată, ultimul doar refuzând să semneze recipisa.

Nu au putut fi reținute nici afirmațiile că a fost depus imediat apelul în luna iunie, deoarece sunt declarative, fiind constatat că ambele apeluri cu data de 29.06.2017 și din 19.10.2017 au fost prezentate în instanța de apel doar la 04.12.2017, fără plic cu ștampila oficiului poștal.

Astfel, instanța de apel a constatat că inculpatul, *primind* copia sentinței la data de 15.06.2017 (f.d.208) și cunoscând despre termenul de atac prevăzut de lege, având opțiunea de a ataca sentința instanței de fond nu a făcut-o în termen, de fapt nefiind create careva impedimente în folosirea căii de atac în termenul stabilit de lege.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 24 mai 2018, prin intermediul oficiului poștal, în termen, declară recurs ordinar avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului Banu Gheorghe prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, neinvocând niciun temei de drept prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- ședința de judecată a avut loc în lipsa inculpatului, ultimul fiind indus în eroare de către organul de urmărire penală că poate pleca peste hotare;

- acuzatorul de stat neîntemeiat a înaintat demersul de arestare, or, acesta urma a fi depus în formă scrisă cu anexarea pachetului acte;

- inculpatul, fiind reținut de autoritățile ruse pe data de 15.12.2016, acesta a fost etapat în Republica Moldova, iar pe data de 15.06.2017 fiindu-i adusă la cunoștință sentința de condamnare;

- pe data de 29.06.2017 a contestat sentința, iar instanța de apel a neglijat această circumstanță, nu a clarificat din care considerente două apeluri ale inculpatului au apărut în instanță pe data de 04.12.2017, prin intermediul oficiului poștal și din care considerente colaboratorii penitenciarului nu au remis în adresa instanței în termen apelul declarat și ca rezultat a emis pripit decizia de respingere a apelurilor ca tardive.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, menționând că lipsesc temeiuri de care și se constată inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul, în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit textului recursului, recurentul critică soluția instanței de apel, prin prisma judecării apelului declarat, care, în opinia sa, a fost depus în termenul prevăzut de lege, însă, de instanța de apel a fost respins, ca depus peste termen.

Potrivit prevederilor art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În acest context, conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Conform prevederilor art. 232 alin. (1) Cod de procedură penală, actul depus în cadrul termenului prevăzut de lege *la administrația locului de detenție*, la unitatea militară, la administrația instituției medicale sau la oficiul poștal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau confirmarea făcută de către administrația locului de detenție, a unității militare sau a instituției medicale pe actul depus, precum și recipisa oficiului poștal despre actul primit pe actul depus, servesc drept dovadă a datei depunerii actului.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

În acest context, Colegiul penal constată, că instanța de apel a adoptat o soluție eronată, motivând-o prin faptul, că *„potrivit materialelor cauzei penale la fel se constată că inculpatului Banu Gheorghe i-a fost adusă la cunoștință sentința Judecătoriei Bălți din 17.10.2016 la data de 15.06.2017, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 15.06.2017 și prin recipisa anexată la materialele cauzei, din care rezultă că inculpatul Banu Gheorghe a primit sentința instanței fond, dar a refuzat să semneze recipisa respectivă în confirmarea faptului primirii copiei sentinței, totodată inculpatului fiindu-i expediată copia sentinței și la penitenciar la data de 19.06.2017.*

... apelul a fost declarat de către inculpatul Banu Gheorghe tocmai la 04.12.2017 potrivit înregistrării la Curtea de Apel Bălți, fiind prezentat plicul fără careva șampilă, care conținea două apeluri, unul cu data indicată de inculpat de 29.06.2017, altul cu data de 19.10.2017, anexate la materialele cauzei, cu depășirea evidentă a termenului de atac.”

Din materialele dosarului, Colegiul penal lărgit reține că sentința Judecătorei Bălți în privința inculpatului Banu Gheorghe a fost pronunțată la data de 17 octombrie 2016, în lipsa inculpatului.

Prin intermediul oficiului poștal Banu Gheorghe a contestat cu apel sentința, care a fost înregistrat în cancelaria Curții de Apel Bălți la 04 decembrie 2017 (f. d. 222, vol. I).

Totodată, Colegiul lărgit reține că la 15 iunie 2017, de către Judecătoria Bălți, a fost desfășurată o ședință de judecată având drept scop aducerea la cunoștință inculpatului Banu Gheorghe, a sentinței de condamnare în privința sa (f. d. 207, vol. I).

Prin urmare, Colegiul lărgit ține să menționeze că, este pripită concluzia instanței de apel precum că, apelurile declarate de către inculpat sunt tardive, or, reieșind din materialele dosarului nu este clar la ce dată inculpatul a făcut cunoștință cu sentința, dat fiind faptul că, din recipisa anexată la materialele dosarului (f. d. 208, vol. I), nu se evidențiază dacă inculpatului i-a fost înmănată copia sentinței, fiind prezentă doar mențiunea „*Banu Gheorghe a refuzat să semneze*”, iar în materialele cauzei nu se regăsește nici o recipisă semnată de către inculpat precum că acesta ar fi recepționat copia sentinței și la ce dată.

Mai mult ca atât, instanța de apel urma să verifice cu exactitate data depunerii apelului, or, inculpatul fiind deținut în custodia statului și declarând apel, instituția penitenciară era obligată să recepționeze cererea de apel și s-o expedieze instanței de judecată fără întârziere, însă din materialele dosarului se constată, că plicul prin care a fost expediată cererea de apel nu conține nici o șampilă în acest sens, aceasta nefiind expediată prin intermediul oficiului poștal (f. d. 224, vol. I), cu toate că, pe cererea de apel (f. d. 222, vol. I), este prezentă o inscripție, la fel neclară, cu următorul cuprins „*17.10.2016 Brănești*”, iar ștampila Curții de Apel Bălți datează cu *04 decembrie 2017*.

Totodată, la materialele dosarului este anexată cererea inculpatului Banu Gheorghe din 29 octombrie 2017, expediată prin intermediul oficiului poștal la 30 octombrie 2017, înregistrată la Judecătoria Bălți la 31 octombrie 2017 (f. d. 215, vol. I), prin care ultimul solicită eliberarea copieii sentinței, iar prin scrisoarea de însoțire (f. d. 216, vol. I), se confirmă faptul că, Judecătoria Bălți a expediat în adresa inculpatului Banu Gheorghe, deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești, Orhei copia sentinței din 17 octombrie 2016, însă la materiale din nou nu figurează vreo dovadă când a fost recepționată de către inculpat copia de pe sentință. Așa dar, Colegiul lărgit constată, că instanța de apel pripit a conchis asupra tardivității apelului.

Colegiul penal lărgit consideră, că eroarea judiciară menționată constituie temei pentru recurs ordinar prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și aceasta nu poate fi reparată de către instanța de recurs,

astfel impunându-se necesitatea casării deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceeași instanță în alt complet de judecători.

La o nouă rejudecare, instanța de apel va ține cont de cele menționate în prezenta decizie, va verifica minuțios, dacă apelul declarat de inculpat a fost depus în termen, va judeca cauza în strictă conformitate cu legea, pronunțând o hotărâre legală și întemeiată.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului Banu Gheorghe, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018 în privința lui **Banu Gheorghe XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **23 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor